

ПОПЕРЕДНІЙ ВИСНОВОК

щодо проекту Закону України „Про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності“, надісланого Головою Верховної Ради України для надання висновку щодо його відповідності статтям 157 і 158 Конституції України

1. Короткий зміст звернення

Верховна Рада України відповідно до Постанови „Про включення до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України шостого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності і про його направлення до Конституційного Суду України“ від 20 червня 2012 року № 4990 – VI (далі – Постанова № 4990) звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням дати висновок щодо відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України проекту Закону України „Про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності“ (реєстраційний № 10530 від 24 травня 2012 року) (далі – Законопроект № 10530), внесений 153 народними депутатами України (М. Томенком, С. Міщенком та іншими). До Конституційного Суду України Законопроект № 10530 направив Голова Верховної Ради України листом від 22 червня 2012 року № 01-6/753. До Законопроекту № 10530 додана порівняльна таблиця і пояснювальна записка.

Законопроектом № 10530 пропонується внесення змін до статей 80, 105, 126, 149 Конституції України, а саме:

- 1) частини першу, третю статті 80 виключити;
- 2) частину першу статті 105 виключити;
- 3) у статті 126: у частині першій слова „і недоторканність“ виключити; частину третю виключити;
- 4) у статті 149 слова „та недоторканності“ виключити.

Пунктом 3 Постанови № 4990 Конституційному Суду України було запропоновано визнати розгляд Законопроекту № 10530 невідкладним.

2. Аналіз матеріалів звернення

2.1. Відповідно до статті 159 Конституції України законопроект про внесення змін до Конституції України розглядається Верховною Радою України за наявності висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Згідно зі статтею 158 Конституції України законопроект про внесення змін до Конституції України, який розглядався Верховною Радою України і закон не був прийнятий, може бути поданий до Верховної Ради України не раніше, ніж через рік з дня прийняття рішення щодо цього законопроекту (частина перша). Верховна Рада України протягом строку

№ 24 02/1559
06 24

своїх повноважень не може двічі змінювати одні й ті самі положення Конституції України.

Слід зазначити, що Законопроектом № 10530 пропонується внести зміни до статей 80, 105 Конституції України, які вже пропонувалися проектом Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ (реєстраційний № 3251 від 3 жовтня 2008 року) (далі – Законопроект № 3251), стосовно якого Конституційний Суд України надав Висновок № 1-в/2010 від 1 квітня 2010 року.

Так, Законопроектом № 3251 пропонувалося виключити зі статті 80 Конституції України частину першу, якою народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність. З цього приводу Конституційний Суд України зазначив, що вилучення частини першої статті 80 Конституції України не передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина, не спрямоване на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України та є таким, що не суперечить частині першій статті 157 Конституції України.¹

Стосовно запропонованого Законопроектом № 3251 вилучення зі статті 105 Конституції України її частини першої Конституційний Суд України зазначив, що такі зміни можуть призвести до обмеження прав і свобод людини і громадянина, ліквідації незалежності та до порушення територіальної цілісності України, що не відповідає вимогам частини першої статті 157 Конституції України.²

Питання про розгляд Законопроекту № 3251 було включено до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України шостого скликання Постановою Верховної Ради України від 20 жовтня 2009 року № 1645 – VI. Після надання Конституційним Судом України щодо вказаного законопроекту Висновку від 1 квітня 2010 року № 1-в/2010 питання про прийняття відповідного закону не вирішувалося. За інформацією офіційного веб-сайту Верховної Ради України цей законопроект було передано на доопрацювання в комітет відповідно до Постанови Верховної Ради України „Про подальшу роботу над законопроектом про внесення змін до Конституції України (щодо гарантії недоторканності для окремих посадових осіб)“ від 24 травня 2012 року № 4830 – VI.³

Зазначаємо також, що положення статей 80, 105, 126, 149 Конституції України не змінювалися з моменту прийняття Основного Закону України.

¹ Див. підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Висновку № 1-в/2010 від 1 квітня 2010 року.

² Див. підпункт 4.4. пункту 4 мотивувальної частини Висновку № 1-в/2010 від 1 квітня 2010 року.

³ Вказаною Постановою було передбачено:

1. Встановити строк:

подання пропозицій та поправок до законопроекту - до 7 червня 2012 року;

опрацювання комітетами Верховної Ради України з питань правової політики, з питань бюджету, з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України, з питань європейської інтеграції пропозицій та поправок до законопроекту у період до 22 червня 2012 року.

2. Комітету Верховної Ради України з питань правової політики до 4 липня 2012 року організувати надання народним депутатам України документів, передбачених частиною третьою статті 150 Регламенту Верховної Ради України.

3. Провести розгляд законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо гарантії недоторканності для окремих посадових осіб) (реєстр. № 3251) на пленарному засіданні Верховної Ради України 5 липня 2012 року.

Отже, вимоги статті 158 Конституції України при внесенні Законопроекту № 10530 на розгляд Конституційного Суду України дотримані.

Так само дотримано вимоги статті 154 Конституції України про те, що законопроект про внесення змін до Конституції України може бути поданий до Верховної Ради України не менш як третиною народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України.

2.2. Зазначаємо, що Конституційний Суд України неодноразово розглядав питання стосовно недоторканності спеціальних суб'єктів, визначених Конституцією України. Відповідні правові позиції були сформульовані в таких актах Конституційного Суду України:

- **Висновок Конституційного Суду України від 27 червня 2000 року № 1-в (справа про внесення змін до статей 76, 80, 90, 106 Конституції України)** (підпункт 3.2 пункту 3 мотивувальної частини);

- **Висновок Конституційного Суду України від 11 липня 2000 року № 2-в (справа про внесення змін до Конституції України за ініціативою народних депутатів України)** (підпункт 3.2 пункту 3 мотивувальної частини);

- **Висновок Конституційного Суду України від 5 грудня 2000 року № 3-в (справа про внесення змін до статті 80 Конституції України)** (пункти 1, 3 мотивувальної частини);

- **Висновок Конституційного Суду України від 11 липня 2001 року № 3-в/2001 (справа про Римський Статут)** (підпункти 2.2.2 та 2.2.3 пункту 2 мотивувальної частини);

- **Висновок Конституційного Суду України від 10 вересня 2008 року № 2-в у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення зміни до Конституції України (щодо обмеження депутатської недоторканності) вимогам статей 157 і 158 Конституції України** (абзац другий пункту 1, пункти 4, 5 мотивувальної частини);

- **Висновок Конституційного Суду України від 1 квітня 2010 року № 1-в (справа про внесення змін до статей 80, 105, 108 Конституції України)** (підпункти 4.1 – 4.4 пункту 4 мотивувальної частини);

- **Рішення Конституційного Суду України від 23 грудня 1997 року №7-зп (справа про Рахункову палату)** (абзаци чотирнадцятий – шістнадцятий пункту 1 мотивувальної частини);

- **Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 року № 9-рп/99 (справа про депутатську недоторканність)** (абзаци шостий – одинадцятий пункту 3, абзаци перший – третій, абзац п'ятий пункту 4 мотивувальної частини, пункт 1 резолютивної частини);

- **Рішення Конституційного Суду України від 10 квітня 2003 року № 7-рп/2003 (справа про гарантії діяльності народного депутата України)** (абзаци шостий – дев'ятий пункту 4 мотивувальної частини);

20

- Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003 (справа про гарантії депутатської недоторканності) (пункт 5 мотивувальної частини, пункт 1 резолютивної частини);

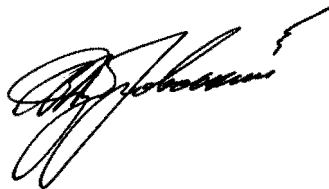
- Рішення Конституційного Суду України від 10 грудня 2003 року № 19-рп/2003 (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України) (пункт 3 мотивувальної частини).

ВИСНОВОК

1. Питання, порушене Верховною Радою України, є підвідомчим Конституційному Суду України.

2. Вважаємо за доцільне передати проект Закону України „Про внесення змін до Конституції України щодо недоторканності“ (реєстраційний № 10530 від 24 травня 2012 року) на розгляд колегії суддів Конституційного Суду України для прийняття рішення відповідно до статті 48 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Керівник Секретаріату

В. ДУБРОВСЬКИЙ

Виконавець:
гол. консультант

Завідувач Відділу
Заступник керівника Управління

Т. Войналович (12-08)

Г. Скворцова
Л. Бірюк

26.06.2012